

bodi toliko dolg, da sega do krone, in postavljen na južno (solnčno) stran drevesa.

Kol bodi brez lubadi, ker ta je ugodno zavetje raznim mrčesom. Drevo priveži h kolu na pr. z vrbovo trto, med vez in drevo pa deni mahu.

Delo pri čebelnjaku na pomlad.

Na pomlad treba čebele vsekakor pitati, in sicer če so lačne, vsak ve zakaj; če ravno niso lačne, pa zato, da bolje napredujejo panji ter da je večji dobiček. Neki čebelar je imel navado rekati: Vsakemu konju je bič potreben, vsakemu panju pa pitanje. Najpred naj čebelar skrbi, da čebelam krme ne manjka, kolikor jo je za življenje potrebno, več pa ni treba pitati, dokler je še bolj mržeče ter se toplega vremena ni nadejati. Najboljša krma čebelam seveda je med, in sicer med v satovji, zdrozgan in očiščen. Zdrozganega medu bo pri nas težko kdo za pitanje pripravljal, pač pa imajo tako navado marsikje drugod. Zalepljeno satovje namreč razrežejo na kosce ter napolnijo posodo, potem ga zdrozgajo in dobro zabijejo. Paziti je treba, da ne pride kaka nesnaga vmes, na pr. zalega, mrtve čebele. Tak med se po nekem vinskem vrenji posebno dolgo ohrani ter je vsako leto močnejši, zato tudi čebele vse bolj oživlja in sili, da obilneje nastavljajo zalego, nego naš navadni očiščeni med. Ker je zdrozgani med kolikor starejši, toliko močnejši, ne pitajo čebelarji najpred s starim, ampak z mlajšim medom zadnje jeseni; čim toplejše pa postaja vreme in bolj ko se bližajo roji, rajši tudi s starejšim medom pitajo. Našemu navadnemu medu naj se vselej malo vode prilije ter gleda, da se vsi strjeni svaljčki razpustijo. Pita naj se raje obilneje, nego prepičlo. Zjutraj naj se koritca iz panjev vselej poberejo, naj so že čebele vse použile ali pa ne.

Kdor nima medu in zanesljivega ne ve kje kupiti, naj pita s kakim namestkom. Najboljši namestek je kandiran sladkor. Na en funt sladkorja se dene pičlo funt vode, t. j. poldrugi maselc stare mere, ter se pristavi, da kako četetinko ure po malem vre; pene in nesnaga se posnamejo. Če se dene premalo vode, sladkor se rad spet strdi. Kdor hoče, lahko tudi s koščki pita, le naj nikar ne zabi mokre gobe ali pa tudi malo vode zraven pristaviti, ker suhega čebele ne morejo uživati. Namestu tega smeti je pa tudi navadni beli sladkor vzeti ter z njim ravno tako ravnati. — Priporoča se še mnogo drugih namestkov, ki so pa vsi le za največo silo.

Zakaj pa smo rekli, da se morajo na pomlad pitati na vsak način ne le slabi, ampak tudi dobri panji? Res, večina naših čebelarjev tega ne ume in ne dela v veliko škodo čebelarstvu, pač pa pitajo izvrstni čebelarji na pomlad svoje tudi najboljše panje. Poglavitni namen pomladanskega pitanja je močne čebelne panje si prirediti, kor le taki dajejo lepe roje in nanašajo največ

medu. Nič pa dobrega panja tako ne vzbuja da nastavlja zalego ter mnogo čebel izpodredi, kakor pitanje na pomlad. To je tako rekoč bič, ki panj tako izpodbada, kako: dobrega konja. Začne naj se na dobiček pitati kake tri tedne pred nego se rojev nadejamo, toraj nekako drugo polovico aprila. Pita naj se ali vsak dan, ali tudi na drugi dan, — morebiti tudi ne bo napačno, če le dvakrat v tednu. Pita pa naj se obilno, da panj dobi vsak teden kakega pol funta medu ali tudi malo več, kolikeršen je čebelni panj. Malokje bi pomladanjsko pitanje toliko dobička dalo, kolikor ravno pri nas, ker je ajdov med za to najboljši in mi skoraj nimamo drugega. Če je pa morebiti zunaj uže obilno paše, poklada se malo manj ali lahko tudi popolno preneha.

Ker smo ravno pri pomladanjskem čebelarstvu delu, ne smemo zabiti rojev in izrojencev. Če je tudi vreme ugodno in paša dobra, vendar jih ne smemo zabiti pitati po okoliščinah bolj ali manj. Moramo reči, da naši čebelarji to potrebo še nekako precej dobro spoznavajo in po tem tudi delajo. Seveda jih je v kljub dobremu vzgledu tudi mnogo zanikarnežev, ki se za mladce in starce ne zmenijo, kakor hitro so roj v čebelnjak spravili. Pitanje rojev in izrojencev je pa zlasti potrebno, kadar nastane kakeršno koli neugodno vreme da paša preneha. Če takrat čebelar ne skrbi za svoje ljubljence, bodo pozneje le životarili in bodo najbrž prej ali poslej plen roparic.

Kedaj je lucerno sejati?

Lucerna je najvažnejša krmska rastlina za gorkejša kraja. Za mraz in slano je občutljiva. Čas nje setve ravna se torej največ po podnebnih razmerah. V gorkem podnebju, na pr. v Vipavski dolini, sejemo lucerno zgodaj spomladi, po Dolenjskem in Gorenjskem sejati jo je pozneje, ko se ni več bati škodljivih spomladanjskih slani. V gorkem podnebju, koder je spomlad večidel suha, sejemo lucerno z najboljšim uspehom lahko tudi na jesen med ozimino, da si ukoristi popolnoma zimsko vlago.

Ker sejemo lucerno najraje med druge sadeže, ravna se čas setve tudi po dotičnem sadeži ter tudi po tem, če jo sejemo med jarino ali ozimino. Večidel sejemo lucerno med jaro žito, in sicer med oves ali med ječmen. To dvoje žito je moči tudi pozneje pokositi in porabiti za zeleno krmo. To ugaja odrasli lucerni. Med jaro žito zasejemo lucerno ob enem, in sicer tako, da žito najprej podvlačimo in potem vsejano lucerno plitvo zagrnamo z njivsko vlačo ali jo pa le pritisnemo k zemlji z valjarjem. Le ako bi se bilo bati, da bi prerastna lucerna zadržavala žitu rast, sejati jo je pozneje med jaro žito, kadar je že izcimilo in pognalo. Tudi koder navadno prizadevajo pozne spomladanske slane škodo, ravnati se je po tem vodilo.

Če pa sejemo lucerno spomladi med ozimno žito, sejati jo je prej ko mogoče, še meseca marcija. Če je

zemlja osušena, moramo jo povleči ali pa povaljati, kar hasni tudi ozimini. Na vlažni zemlji pa še tega dela ni treba. Kolikor pade vsajenega zrnja na žitno listje, to spere prihodnji dež na zemljo.

V obče sejemo lucerno lahko ob krompirjevi saditvi, od srede meseca marcija do konec aprila. Pa tudi poznejšnja setev prija lucerni, da ji je v zemlji le dovolj vlage. Celo med proso in strniško ajdo jo z dobrim uspehom sejemo.

Lucerno lahko sejemo tudi samo za se. Tedaj jo je pa pozneje sejati, ker se mlada teže ubrani raznim vremenskim neugodam, katerih je varuje sicer med njo zasejano žito.

Gledati je tudi na to, da jo sejemo ob suhem vremenu in da je zemlja očiščena plevela. V tem oziru čakajo skrbni poljedelci dotlej, da najprej podorjejo spomladnji plevel in zatem šele sejejo lucerno med njo kot spomladnji ali poletnji sadež ali pa samo za se.

Razne reči.

* Navodilo, kadar kokošim podsajaš. Ne daj jim valiti pred mesecem marcijem in ne po prvi polovici junija. — Jajca vzemi od najpridneje nesočih kokoši. — Vzemi jajca noseči kokoši kmalu iz gnezda. — Zapiši s svinčnikom na jajce, kedaj je izneseno. Jajca, ki so stara vad 14 dni, niso za valjenje. — Podsajena jajca, naj bodo čista, drugače mlado ne dobi dovolj zraka in še zaduši. — Ne podsajaj jajec od kokoši, ki niso še leta stare. — Gnezdo kokle bodi v kakem mirnem kraji ter dajaj kokli blizu gnezda, kje jedi in pijače. Jed in pijača pa ne bodita preblizu gnezda, zato, da se kokla k jedi gredoč nekoliko ohladi. — Blizu gnezda kje natrosi peska, da se lahko v njem koplje. Devetnajsti dan premeni nasteljo v gnezdu s svežo, in sicer ob času, ko kokla popusti gnezdo zaradi jedi.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 81. Imam 4letnega konja, ki je toliko uporen, da se kar ne da iz lepa podkovati. Kako naj ravnam z njim? (S. Ž. v L.)

Odgovor: Če je konj popačen, uporen, hudoben, ni misliti, da se bode poboljšal s pretepanjem! Še hujši bo. S takim konjem ravnajte brez sile po vodilih, ki jih je zvedeni in izkušeni c. kr. ogerski nadkonjik Balasa razložil uže leta 1828. v posebni knjižici. To ravnanje je brez vse sile, z lepo in z ostro besedo, pa po mnogih izkušnjah tako potrjeno, da ga moramo vsem kovačem priporočati. Skrivnost Balasovega ravnanja je ta: 1.) Konj se obrzda z brzdo in oglavnikom (Kappzaum): 2.) človek se ustopi konju pred glavo, gleda ga ostro v oči in ga z igranjem po brzdi in oglavniku moti, in

3.) treba s pota spraviti vse drugo, kar bi utegnilo njegovo pozornost obračati kam drugam. V tem začni nogo za nogo vzdigovati, na tla postavljati in potem poskusi s kladivom trkati po kopitu. Ko se to godi, mora tist, ki stoji konju pred glavo, nepremkveno gledati mu v oči in na ušesa, in ako le kaj malega zapazi, da se hoče upreti, pa naj brž, predno je še brcnil ali udaril, nad njim zavpije: hoj! pogledaj ga hudo in ostro strese za oglavnik, da zatara že nepokojnost, predno je konj storil še kaj napačnega. Kaznovati treba že namen. To je največa skrivnost Balasove umnosti. — Če pa konj stoji mirno in potrpežljivo, naj ga pa prijazno z njegovim imenom „belček“, „lisček“, „vranček“, ali kakor si koli bodi, pogovarja, gladi, boža nad očmi, po čelu in sencih. Če je treba, brani ga kdo muham. Glejte! to je vsa skrivnost, s katero se dado tudi najhujši konji večidel ukrotiti. Ali pri tem ravnanji mora kovač biti stanoviten in potrpežljiv, ne da bi izgubil potrpežljivost, ako konj brž ne stoji mirno. Potrpežljivost in mrzla kri brez vse jeze, bosta svoj namen dosegli. Pa tudi na držača je gledati, da prav ravna in se ne prenagli. Res je, da ima včasih kovač več ur ali tudi dni opraviti s takim konjem, predno ga more podkovati, ali kadar se je enkrat, dvakrat in trikrat tako ravnalo, izgubil bo konj večidel svojo trmo za vedno.

Vprašanje 82. Ali je bolje, da dobivajo konji vedno enako veliko množico krme, ali zjutraj in opoludne več nego zvečer? (T. K. v D.)

Odgovor: Pravilno je konje krmiti po trikrat na den. Vselej jim je dati enako veliko množico ovsa, koruze, otrobov itd., česar jim uže dajete, a sena jim dajate zjutraj in opoludne manj, zvečer pa več. Dajte na pr. od vsega sena, ki ga dobi konj čez dan, zjutraj in opoludne vselej po $\frac{1}{4}$, zvečer pa polovico.

Vprašanje 83. Moja kobila je imela lansko leto žrebe, ki je čez tri mesece poginilo. Nato je kobili polovico vimena oteklo, in otok ji je v njem ostal. Letos je kobila en mesec pred časom povrgla in obolela je še na drugi polovici vimena. Iz vimena kaplje neka belkasta tekočina. Kaj je temu vzrok in kako kobilo ozdraviti? (J. G. v B.)

Odgovor: Ker je kobili žrebe poginilo, zastajalo je v vimenu mleko, in od tod je prišla bolezen, ki je ena in tista kakor pri kravi, ako je dekla čisto ne molze. Vimena pa niste do časa ozdravili, zato se je bolezen v novič in po celem vimenu letos zopet pokazala. Pod naslovom „Vnetje vimena, ovčič ali sajavec“, smo spisali o tej reči v 2. št. letošnjih „Novic“ obširen članek, na katerega Vas opozarjamo.

Vprašanje 84. Moji dve leti stari telici sta dobili lišaje okoli oči in po vratu. Kako jih je odpraviti? (J. G. v B.)

Odgovor: Pri lišajih je prva reč snaga živali in hleva. Lišajasto živino pa umivajte z milnico (žajfnico),